

43. Kościół żyjący Eucharystią – moja Msza Święta

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- Ukazanie Eucharystii jako miejsca spotkania z żywym Chrystusem;
- Przypomnienie i pogłębienie wiadomości o Eucharystii.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- Na podstawie fragmentów biblijnych określa okoliczności ustanowienia Eucharystii;
- Na podstawie wiedzy zdobytej na lekcji wymienia z pamięci różne określenia Eucharystii;
- Własnymi słowami wyjaśnia tajemnicę przeistoczenia;
- Po lekcji podaje argumenty potwierdzające rzeczywistość obecność Chrystusa w Eucharystii;
- Po lekcji uzasadnia konieczność posługi szafarza Eucharystii;
- Wymienia części Mszy Świętej;
- Na podstawie własnego doświadczenia podaje owoce Komunii Świętej.

3. POJĘCIA, POSTACI

- Obecność substancjalna;
- Przeistoczenie;
- Szafarz;
- Liturgia słowa;
- Liturgia eucharystyczna;
- Adoracja.

4. WARTOŚCI

- Właściwe rozumienie istoty sakramentu;
- Wdzięczność za osobiste spotkanie z żywym Chrystusem;
- Potrzeba adorowania Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie.

5. SCHEMAT LEKCJI

- Ustanowienie Eucharystii;
- Najważniejsze treści dotyczące Eucharystii;
- Części Mszy Świętej;
- Owoce Komunii Świętej.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI LEKCJI:

Wprowadzenie:

Metoda – uroczyste czytanie Pisma Świętego. Nauczyciel na początku lekcji mówi uczniom, że dzisiejsza modlitwa rozpoczynająca lekcję będzie jednocześnie wprowadzeniem w temat zajęć; wybiera trzech uczniów, każdemu z nich podaje Biblię i prosi o odszukanie jednego fragmentu: Łk 22, 19–20, 1 Kor 11, 23–29, J 6, 50–51.56; następnie prosi wszystkich uczniów o powstanie, zapala świecę i prosi kolejnych uczniów o odczytanie tekstu.

Nauczyciel zadaje pytania:

- Jakie wydarzenie jest opisane w usłyszanych fragmentach Biblii?
- Jakie zagadnienie będzie omawiane na dzisiejszej lekcji?

Nauczyciel prosi o zapisanie tematu zajęć.

Rozwinięcie tematu:

Metoda – mini wykład. Nauczyciel przekazuje uczniom treści dotyczące rzeczywistej obecności Chrystusa w Eucharystii oraz przeistoczenia. Podaje i wyjaśnia różne określenia Eucharystii. Mówi o szafarzach tego sakramentu (wszystkie treści są wyjaśnione w podręczniku).

Metoda – puzzle cięte. Nauczyciel dzieli klasę na 2–3-osobowe grupy; każda z nich otrzymuje kopertę z małymi karteczkami, na których wypisane są poszczególne części Mszy Świętej (załącznik 1); zadaniem grupy jest ułożenie części Mszy Świętej w odpowiedniej kolejności. Grupa, która jako pierwsza prawidłowo wykona ćwiczenie, otrzymuje nagrodę.

Metoda – burza mózgów. Nauczyciel prosi uczniów o wymienienie owoców Komunii Świętej; hasłowo zapisuje je na tablicy; krótko odnosi się do nich; jeśli wystarczy czasu, może sięgnąć do KKK (odpowiednie numery w podręczniku).

Zakończenie:

Krótkie przypomnienie treści lekcji (wypunktowanie lekcji).

Notatka:

Treść wykładu w punktach.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Filozofia – definiowanie pojęć; św. Tomasz z Akwinu o przeistoczeniu;
- Język polski – uroczyste odczytanie tekstu biblijnego.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Można więcej czasu poświęcić na omówienie tajemnicy przeistoczenia. Tłumacząc istotę i przypadłość, dojść do definicji pojęcia „przeistoczenie”.

Na podstawie podręcznika – ramka „Przeczytaj”, można zainicjować dyskusję na temat adoracji Najświętszego Sakramentu.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

Eucharystia jest ogromną tajemnicą naszej wiary. Na jej temat Kościół naucza wiele. Oto fragment z Ewangelii wg św. Łukasza, który opowiada o zaproszonych na ucztę. Eucharystia jest bowiem ucztą:

MÓW PANIE

Jeden ze współbiedników, gdy to usłyszał, powiedział: Szczęśliwy ten, kto będzie pożywał chleb w królestwie Bożym. Wtedy Jezus rzekł do niego: Pewien człowiek wyprawił wielką ucztę i zaprosił na nią wielu. Posłał też swego sługę, gdy nadszedł czas uczyty, aby powiedział zaproszonym, żeby przyszli, bo już wszystko gotowe. A oni wszyscy poczęli się wymawiać. Jeden powiedział: Kupiłem pole, muszę przecież pójść i zobaczyć je. Proszę cię, miej mnie za wytłumaczonego. Drugi zaś rzekł: Zakupiłem pięć par wołów; idę je wypróbować. Proszę cię, miej mnie za wytłumaczonego. A jeszcze inny oświadczył: Żonę pojąłem i dlatego nie mogę przyjść. Powróciwszy tedy, sługa doniósł to wszystko swemu panu. Wówczas rozgniewał się pan i powiedział do swego sługi: Wyjdź zaraz na ulice i zaułki miast i przyprowadź tu ubogich, ułomnych, ślepych i kulawych. A sługa ów rzekł: Panie, już uczyniono, jak rozkazałeś, lecz jeszcze jest miejsce. Wtedy powiedział pan do sługi: Wyjdź na drogi i ścieżki i usilnie nakłaniaj do wejścia, tak aby zapełnił się mój dom. Zapewniam was bowiem, że żaden z owych ludzi, którzy byli zaproszeni, nie zakosztuje mojej uczyty.

Łk 14, 15–24

ZASTANÓW SIĘ

- Do czego możemy przyrównać ucztę z usłyszaną przypowieścią?
- Kto na tę ucztę zaprasza?
- Kogo dziś można by nazwać ubogimi, ułomnymi, niewiudomymi?
- Jacy ludzie dziś odrzucają zaproszenie Jezusa i dlaczego?

KOMENTARZ

Opowieść o uczcie pomaga zrozumieć związek między posiłkiem a Eucharystią.

Widzieliśmy, że Jezus spotykał się z ludźmi odrzuconymi przez społeczeństwo. Byli to ludzie zranieni, ludzie potrzebujący pomocy, kalecy, ślepcy, ułomni, słowem biedni z różnych powodów.

Byli to także ludzie, którzy byli zbyt zajęci, by przybyć na ucztę, a ich usprawiedliwienia były zwykłymi wymówkami. Można by zapytać: Czy byli spragnieni Pana i Jego darów?

Dla narodu żydowskiego z czasów Jezusa posiłek nie był tylko czasem przeznaczonym na jedzenie. Ludzie zasiadali razem do posiłku, by nawiązać ze sobą relacje. Rozwijali przymierze zawarte ze sobą. Stawali się odpowiedzialnymi za siebie. Posiłki były dla nich wydarzeniami świętymi.

Na początku posiłku oraz na końcu odmawiano modlitwy chwały. Wypowiadano błogosławieństwo Boga, posiłek stawał się w ten sposób święty. Przymierze – relacja między ludźmi – dokonywało się, ponieważ obecny był Bóg. Kiedy ludzie dzielili posiłek przymierza ze sobą, zgadzali się co do tego, że należą do siebie.

Kiedy ludzie odmawiali przybycia na posiłek, na który zostali zaproszeni, tym samym mówili: „Nie potrzebuję Boga”. Kiedy na uczcie pojawili się wyrzutkowie, mówili w ten sposób: „Potrzebuję Boga, jestem spragniony uzdrowienia. Zgadzam się pomagać ludziom, którzy są ze mną przy tym posiłku. Zgadzam się na to, by odpowiedzieć na ich głód”.

Poniżej możemy zapoznać się ze schematycznym przedstawieniem, ważnych elementów Eucharystii, połączonym z krótkim opisem:

OBRZĘDY WSTĘPNE	Wejście z towarzyszącym śpiewem	Celebrans wraz z całą asystą udaje się do ołtarza, gdzie będzie sprawowana Msza Święta. Tej części liturgii towarzyszy śpiew, który jest wprowadzeniem w przeżywane misterium. Dochodząc do ołtarza, ksiądz oddaje mu cześć przez ucałowanie. Następnie czyni znak krzyża.
	Pozdrowienie wiernych	Następuje pozdrowienie wiernych przez kapłana. Najczęściej stosowaną formułą są słowa: „Pan z wami”. Ukazują one, że zgromadzeni świeccy należą do Kościoła. Ich odpowiedź: „I z duchem twoim” pokazuje, że oddają się oni pod przewodnictwo kapłanowi, który celebruje liturgię.
	Akt pokutny	Na początku Mszy Świętej pragniemy oczyszczenia naszych serc z grzechów. Wyrazamy więc skruchę i prosimy Boga o miłosierdzia. Akt pokuty gładzi grzechy powszednie.
	<i>Gloria in excelsis Deo</i>	<i>Chwała na wysokości Bogu...</i> to starochrześcijański hymn, w którym uwielbiamy i błagamy Boga Ojca i Baranka. Stosuje się go w liturgii w niedziele poza okresem Adwentu i Wielkiego Postu, a także w uroczystości i święta.
	Modlitwa	Nazywana jest kolektą. Jest ona uwieńczeniem obrzędów wstępnych. Rozpoczyna się od wezwania kapłana: „Módlmy się”, później następuje chwila ciszy (to czas na uświadomienie sobie obecności Boga oraz osobistą modlitwę w intencji, z jaką przychodzę na Eucharystię), a następnie modlitwa kapłana zanoszona do Boga w imieniu wszystkich zebranych. Całe zgromadzenie potwierdza te słowa wołając: „Amen”.
LITURGIA SŁOWA BOŻEGO	Czytania biblijne	Następuje czytanie słowa Bożego. Fragmentów z Pisma Świętego. W niedziele i uroczystości czytane są trzy teksty biblijne, a w dni powszednie dwa. W niedziele i uroczystości pierwsze czytanie zwykle pochodzi ze Starego Testamentu, drugie z Nowego Testamentu, a trzecim jest Ewangelia.
	Śpiewy między czytaniem	Drugi człon liturgii słowa stanowią śpiewy. Zwykle pomiędzy czytaniem śpiewany jest psalm z refrenem powtarzany przez wiernych. Tuż przed Ewangelią wykonuje się śpiew aklamacji: „Alleluja” (wraz z werselem psalmu, na który jest odpowiedzią). To stanowi przygotowanie do czytania Ewangelii.
	Ewangelia	Jest ona szczytem liturgii słowa. To fragment Pisma Świętego pochodzący z Nowego Testamentu opowiadający o życiu Jezusa.
	Homilia	Zadaniem homilii jest wyjaśnienie zgromadzonemu wiernym usłyszanego słowa Bożego. Jest ona pokarmem koniecznym dla podtrzymania chrześcijańskiego życia.
	Wyznanie wiary	<i>Credo in unum Deum...</i> , czyli <i>Wierzę w Jednego Boga...</i> – jest ono wyznaniem wiary składanym przez wiernych we wspólnocie podczas Eucharystii. Jest ono odpowiedzią całego zgromadzonego ludu na Boże słowo usłyszane w czytaniach Pisma Świętego.
	Modlitwa powszechna	W modlitwie powszechnej w formie litanijnej wypowiadamy szczegółowe intencje kierowane do Boga. Modlimy się za: Kościół, świat, zmarłych oraz za naszą wspólnotę.

LITURGIA OFIARY (EUCHARYSTYCZNA)	Przygotowanie darów ofiarnych	Do ołtarza przynosimy chleb, wino i wodę, które ofiarujemy Bogu, aby stały się Ciałem i Krwią Chrystusa.
	Modlitwa eucharystyczna	Modlitwa eucharystyczna, jest centralną i kulminacyjną częścią całej liturgii. Składa się ona z wielu elementów. Między innymi z <i>Prefacji</i> , czyli hymnu dziękczynno-błagalnego, modlitw wstawienniczych za papieża, biskupa, Kościół, za zmarłych, za całą wspólnotę.
	Przeistoczenie	Stanowi centralny punkt modlitwy eucharystycznej. Zgodnie z poleceniem Jezusa: „To czyńcie na moją pamiątkę” ofiarowany chleb i wino stają się Ciałem i Krwią Chrystusa.
	Obrzędy komunijne	To ta część Mszy Świętej, która obejmuje modlitwy i działania od <i>Modlitwy Pańskiej</i> aż do modlitwy po Komunii. Tu następuje osobiste spotkanie człowieka będącego w stanie łaski uświęcającej z Chrystusem Eucharystycznym.
OBRZĘDY KOŃCOWE	Pozdrowienie wiernych i błogosławieństwo	Jak na początku powitanie, tak na koniec pozdrowienie jest znakiem więzi we wspólnocie. Błogosławieństwo jest umocnieniem na drodze chrześcijańskiego życia. Ma nas wspomagać w podejmowaniu trudów codzienności.
	Rozesłanie	Po błogosławieństwie ma miejsce rozesłanie: „Idźcie w pokoju Chrystusa”. Wierni odpowiadają: „Bogu niech będą dzięki”.

Niektórzy powiedzą o Eucharystii: przecież to coś niepozornego, nietrwałego, znikomego, jak kawałek chleba i kilka kropel wina. Ale moc, jaką niesie Eucharystia, jest najpotężniejszą z mocy, bo jest nią sam Bóg. Zaproszeni na tę ucztę mamy się karmić Ciałem Chrystusa, abyśmy stawali się tacy jak On. Świadectwo mocy Eucharystii daje wietnamski kardynał François Xavier Nguen van Thuan, który niemal natychmiast po upadku Wietnamu Południowego został aresztowany przez władzę i spędził w więzieniu 13 lat w totalnej izolacji od świata:

PRZECZYTAJ

Wiele osób pyta mnie, czy w więzieniu mogłem odprawić Mszę Świętą. I słusznie, ponieważ Eucharystia to najpiękniejsza modlitwa, kulminacja życia Jezusa. Kiedy odpowiadam twierdząco, znam już kolejne pytanie: „Jak ksiądz biskup zdobywał chleb i wino?”.

Gdy zostałem aresztowany, musiałem iść natychmiast, z pustymi rękami. Dopiero na drugi dzień pozwolono mi napisać list

z prośbą o najbardziej potrzebne rzeczy: ubrania, szczoteczkę do zębów... Napisałem w tym liście: „Proszę mi przysłać trochę wina na moje bóle żołądka”. Mój adresat zrozumiał, o co mi chodzi. Przesłał mi buteleczkę mszalnego wina z etykietką: „Lekarstwo na dolegliwości żołądkowe” oraz hostie w pudełku chroniącym przed wilgocią. Policjant spytał mnie:

– Pan ma problemy z żołądkiem?

– Tak.

– To jest lekarstwo dla pana.

Nigdy nie zdołałem wyrazić tej wielkiej radości, jaką wtedy odczuwałem: z trzema kroplami wina i jedną kroplą wody w dłoni mogłem codziennie odprawiać Mszę Świętą.

To zależało też od sytuacji. Na statku, którym przewożono nas na północ, odprawiałem ją w nocy i rozdawałem Komunię więźniom, którzy byli wokół mnie. Czasami musiałem sprawować ją, gdy wszyscy szli po gimnastyce do łaźni. W obozie reedukacyjnym byliśmy podzieleni na pięćdziesięcioosobowe grupy. Spaliśmy na wspólnym łóżku; każdy miał do dyspozycji pięćdziesiąt centymetrów miejsca. Zorganizowaliśmy się w ten sposób, że obok mnie było pięciu katolików. O wpół do dziesiątej mieliśmy gasić światła i kłaść się spać. Wtedy to odprawiałem na łóżku Mszę z pamięci i rozdawałem Komunię, wsuwając rękę pod moskitierę. Do przechowywania Najświętszego Sakramentu zrobiliśmy torebki z paczek po papierosach. Jezus Eucharystyczny był zawsze ze mną w kieszeni koszuli.

Chcę przypomnieć to, co napisałem: „Ufaj tylko jednej sile: Eucharystii, Ciału i Krwi Pana, która daje życie. *Ja przyszedłem po to, aby [owce] miały życie i miały je w obfitości* (J 10, 10). Jak manna była pokarmem Izraelitów podczas podróży do Ziemi Obiecanej, tak Eucharystia jest twoim pokarmem na drodze nadziei (por. J 6, 50)”.

Kard. François Xavier Nguyen van Thuan, *Pięć chlebów i dwie ryby*

O to, by Eucharystia strzegła przed brakiem czułości i wrażliwości, prosi ks. Janusz Pasierb w wierszu *Przed komunią*:

POEZJA

niech mnie strzeże ciało
od nie-czułości i od nie-cierpienia
od bielejącej na kość rzeczywistości
od szaleństw ducha od utraty miary

niech mnie strzeże ciało
niech ciepłe światło przesłoni mą ciemność
i od powietrza co w samotność stygnie
niech mnie zachowa wydanego śmierci

niechaj mnie strzeże ode mnie samego
od głodu mego i od nasycenia
jak nieporadnie czuły dotyk ślepeca
niech mi pozwoli znaleźć się wśród ludzi

niech mnie strzeże ciało
bezbronnie skaleczone zbite i żywe
które przenika przez kamienne ściany
w którego rany wkładam sztywne palce
niech mnie strzeże ciało
tak bliskie memu i tak naznaczone
które bez wstrętu dotyka kalectwa
i ranie serca nie pozwala skrzepnąć

Ks. Janusz Pasierb, *Przed komunią*

Kodeks Prawa Kanonicznego

Świadkowie bierzmowania

Wedle możliwości bierzmowanemu powinien towarzyszyć świadek, który ma troszczyć się, ażeby bierzmowany postępował jako prawdziwy świadek Chrystusa i wiernie wypełniał obowiązki związane z tym sakramentem.

§ 1. Ten może spełniać zadanie świadka, kto wypełnia warunki określone w kan. 874 (jak chrzestny).

§ 2. Wypada, aby świadkiem był ktoś z chrzestnych bierzmowanego.

KPK. kan. 893

43. Kościół żyjący Eucharystią – moja Msza Święta

Załącznik 1

1. OBRZĘDY WSTĘPNE

2. AKT POKUTY

HYMN „CHWAŁA NA WYSOKOŚCI BOGU”

LITURGIA SŁOWA

3. CZYTANIE I

PSALM

CZYTANIE II

EWANGELIA

HOMILIA

WYZNANIE WIARY

MODLITWA POWSZECHNA

LITURGIA EUCHARYSTYCZNA

PRZYGOTOWANIE DARÓW

MODLITWA EUCHARYSTYCZNA

UCZTA OFIARNA

OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA

4. OGŁOSZENIA

BŁOGOSŁAWIEŃSTWO I ROZESŁANIE